

ОСВІТНЯ КЛАСТЕРНА СИСТЕМА**ЛУКАШЕНКО Л.Э., НІКІФОРОВ О.Л.***Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*

На часі сьогодні вирішення проблеми інтеграції науки й освіти між собою та з виробництвом із метою підготовки творчого, фахового спеціаліста. Дуальну систему професійної підготовки повною мірою забезпечить створення освітньої кластерної системи як ефективної системи підготовки кадрів.

Освітній кластер - це географічна концентрація установ професійного освіти і підприємств, об'єднаних за галузевою ознакою в єдину організаційну структуру, елементи якої взаємопов'язані і функціонують для забезпечення розвитку потенціалу і підвищення конкурентоспроможності на ринку праці.

Основні дослідження проблеми кластеризації побудовані на вченні М. Портера, який визначає кластери як сконцентровані по географічною ознакою групи взаємозалежних компаній, спеціалізованих постачальників, постачальників послуг, фірм у відповідних галузях, а також пов'язаних з їх діяльністю організацій в певних областях, що конкурують, але разом з тим і ведуть спільну роботу.

Упродовж останніх років вітчизняними та зарубіжними вченими значна увага приділяється інноваційному розвитку вищих навчальних закладів, який може забезпечити подальший розвиток вітчизняної системи вищої освіти з одночасним підвищенням її конкурентоспроможності та якості. Практично усі науковці погоджуються з тим, що інноваційний розвиток навчального закладу сприятиме забезпеченню його стійкої позиції в умовах конкурентоспроможності завдяки отриманню вищим навчальним закладом низки переваг, а саме: можливості впровадження в навчальний та науковий процеси новітніх форм і технологій підготовки фахівців, забезпеченню високого рівня кваліфікації науково-педагогічних працівників в умовах обмеженого державного фінансування. Стратегічними пріоритетами розвитку вищої освіти в Україні є трансформація кількісних показників освітніх послуг у якісні.

Освітній кластер створюється з метою впорядкування та координації діяльності з підготовки та підвищення кваліфікації кадрів, пошуку оптимальних шляхів управління системою професійної освіти. Кінцева мета створення кластера - органічне злиття всіх зацікавлених установ в єдиний комплекс неперервної професійної освіти.

Вимоги роботодавців до рівня компетенції працівників знаходяться в постійній динаміці, це обумовлено впровадженням нових технологій, задоволення цих запитів може бути забезпечено через кластер.

В рамках кластера необхідна реалізація спадкоємності всіх ланок даної системи. Йдеться про взаємодоповнюючі зв'язки. Кожна попередня ланка має бути повноцінним етапом для наступної. Це досягається введенням наскрізних навчальних планів і адаптованих програм, в результаті чого виключається дублювання навчального матеріалу. Організація освітнього кластера забезпечує вирішення найважливішого завдання професійної підготовки, а саме до формування творчої конкурентоспроможної особистості.

Розглянувши основні підходи до визначення освітнього кластера, можна сказати, що це група взаємопов'язаних і взаємодіючих між собою навчальних і наукових установ, підприємств і організацій, органів державного і місцевого управління, метою яких є досягнення певного соціально-економічного ефекту, що реалізують конкурентні переваги на основі науково-освітнього потенціалу території, на якій вони функціонують.

Об'єднання вищезазначених складових, їх злагоджені дії забезпечують відповідно і більш ефективну роботу кожної з них. Створення таких об'єднань є дуже важливим в стимулюванні розвитку вузів, підприємств і регіонів, оскільки разом вони можуть забезпечити високий рівень соціально-економічного розвитку шляхом генерування інноваційних знань.

Успішно кластерний підхід регіонального рівня широко застосовують у таких розвинених країнах світу як Австрія, Італія, Німеччина, Фінляндія, Франція, Канада, США, Китай, Індія, Японія та інших. В Україні цей підхід застосовують доволі давно – з 1998 року, створено чимало кластерів - близько 35 діючих і зареєстровано до 100 кластерних ініціатив.

Перехідний (стартової) моделлю освітнього кластера є навчально-науковий інноваційний комплекс. Основними цілями такого комплексу є: побудова цілісної системи багаторівневої підготовки фахівців для підприємств на основі інтеграції освітніх установ і підприємств-роботодавців, які забезпечують підвищення якості, скорочення термінів підготовки фахівців і закріплення випускників на підприємствах; інтенсифікація та стимулювання спільних проблемно-орієнтованих фундаментальних, пошукових і прикладних наукових досліджень; створення гнучкої системи підвищення кваліфікації фахівців підприємств з урахуванням поточних і прогнозних вимог виробництва.

Робота комплексу будується на основі двосторонніх договорів про партнерство між членами комплексу, які передбачають проведення робіт в області професійної освіти, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, організації спільних наукових досліджень. Кластерне навчання є порівняно новим напрямком у професійній педагогіці, його впровадження в процес підготовки вимагає визначення педагогічних умов та експериментальної перевірки ефективності формування компетентного фахівця.